

Український державний університет залізничного транспорту



СИЛЛАБУС

дисципліни

Вступ до літературознавства

*Затверджено на засіданні кафедри Іноземних мов
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.*

Навчальний рік: 2024-2025

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітня програма: Переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Антонова Вікторія Федорівна, vikanto75@gmail.com

Інформація про викладача: <https://kart.edu.ua/staff/antonova-vf>

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Курс передбачає засвоєння першооснови та засади літературознавства як філологічної науки, що синтезує досвід історії літератури, теорії літератури і літературної критики, відповідних уявлень про специфіку художньої літератури як різновиду мистецтва слова.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» є ознайомлення студентів з основними термінами з теорії літератури,

культурознавча компетентність як сукупність знань про матеріальну і духовну культуру, традиції, звичаї, обряди рідного народу, сукупність умінь використовувати культурознавчі знання у професійній діяльності; комунікативна компетентність як сукупність знань, умінь, здібностей, ініціатив особистості, необхідних для здійснення комунікації в різних мовленнєвих сферах. Знання законів спілкування і етикету, розуміння мотивів, цілей, засобів у взаємостосунках. Формування умінь виступу: вміння розкрити суть проблеми, аргументувати власне бачення проблеми, підтримувати у слухачів інтерес і увагу, керувати аудиторією тощо. Мета курсу: формування компетенцій.

ОБСЯГ ЗАНЯТЬ

Обсяг:	3 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Іспит
Лекцій за семестром, год	15
Практичних занять за семестрами, год.	15
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ОПИС КУРСУ

Модуль 1 Процес зародження літературознавства як науки в античні часи. Перші літературознавчі узагальнення Античності («Поетика» Аристотеля). Поняття «літературознавство», основні й допоміжні літературознавчі дисципліни. Літературознавство й суміжні науки. Естетична природа художньої літератури. Художній образ: визначення поняття, основні ознаки, функції, класифікація. Сюжет і конфлікт художнього твору. Композиція літературного твору. Групування персонажів, часово-просторові відношення, типи оповідей.

Модуль 2 Мова літературного твору. Мова розмовна, літературна, поетична. Переносне значення слова (тропіка): метафора як головний троп, її функції, епітет і його різновиди, порівняння, інші різновиди тропів (метонімія, синекдоха, літота, гіпербола). Основи віршування. Походження й розвиток віршування. Чотири основні вчення в складі віршознавства: метрика, ритміка, строфіка, фоніка. Сапфічна строфа.

Модуль 3 Літературний розвиток. Родовий і жанровий поділ літературних творів. Проблема розмежування епічних жанрів. Жанри епосу: роман, роман-епопея, повість, оповідання, новела, нарис, фольклорні епічні жанри (казка, переказ, легенда, дума і т. ін). Ліричні жанри в їх історичному розвитку. Проблема класифікації ліричних жанрів. Види лірики: за матеріалом освоєння – інтимна, пейзажна, громадська, філософська, релігійно-духовна, дидактична тощо; історично сформовані жанрові одиниці лірики –

пісня, гімн, дифірамб, послання, ідилія, епіграма, ліричний портрет та ін. Драматичні жанри літератури: комедія, трагедія, драма тощо. Взаємозв'язок літературних родів, типів художнього сприйняття і різновидів художньої мови. Жанрова система. Міжродові жанри. Античність, Бароко. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Модернізм і його художні методи (символізм, імпресіонізм, експресіонізм, футуризм, сюрреалізм).

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Вивчення основних періодів розвитку літератури від давнини до XXI століття, знайомство з еволюцією напрямів, жанрів і стилів, видатними представниками та художніми явищами, а також розгляд тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Зв'язок літератури з іншими видами мистецтва (живописом, музикою). Наукові методи у літературознавстві: виникнення виникнення літературознавчих напрямків, шкіл, методів. Літературознавство XX століття: інтуїтивізм, фрейдизм та психоаналіз. Постмодернізм як явище і поняття у літературному процесі XXI століття .

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. К.: Смолоскип, 2008. 360 с.
2. Бернадська Н.І. Вступ до літературознавства: хрестоматія. К.: Либідь, 2002.
3. Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: монографія. К.: Академвидав, 2004. 368 с.
4. Бестюк І. Теоретичні та історико-літературні аспекти модерного міфологізму. Рівне, 2008.
5. Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів: монографія К.: ВПЦ «Київський університет», 2008 519 с.
6. Бернадська Н. І. Вступ до літературознавства: Хрестоматія: Навч. посібник К.: Либідь, 1995. 256 с.
7. Галич О. А. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. 288 с.

Додаткова

1. Аристотель. Поетика. - К., 1967.
2. Антонова В. Ф. Кравець О.М. Скандинавський міфологічний світ у сучасній

англо-американській літературі фентезі //Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. Серія «Філологічні науки». Полтава, 2017. Вип. 26. С.26-30.

3. Антонова В.Ф. Нешко С.І. Казкова традиція у творчості В. Скотта та поетів-«лекістів» // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди «Літературознавство»/ 2019. Вип. 91-92 . С. 8-18.
4. Антонова В. Ф.,Нешко С. І., Принцип організації просторо-часового контініума британської чарівної казки// Наукові записки [ХНПУ ім. Г. С. Сковороди](#). Серія: «Літературознавство». Харків : [ХНПУ ім. Г. С. Сковороди](#), 2017. Вип. 2 (86). С. 21–28
5. Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. посіб./ П. В. Білоус. — К. : ВЦ«Академія», 2011. — 336 с. — (Серія «Альма-матер»)
6. Галич О. Теорія літератури: підручник / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. — 3-тє вид., стереотип. — К. : Либідь, 2006. — 448 с.
7. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури : навч. посіб. / В. П. Іванишин ; [упоряд.тексту П. В. Іванишина]. — К. : ВЦ «Академія», 2010. — 256 с. — (Серія «Альма-матер»).
8. 8.Теорія літератури: підручник / під ред. проф. Воробйова В. Ф. та проф. В'язовського Г. А. — К. : Вища школа, 1975. — 340 с.
9. Ткаченко А. О. Мистецтво слова (вступ до літературознавства) : підручник для гуманітаріїв / А. О. Ткаченко. — К. : Правда Ярославічів, 1997. — 448 с.

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському держаному університеті залізничного транспорту.

ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
• тестові завдання до теми	до 10
• опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
• робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
<u>Незадовільно</u> - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІК – інтегральна компетентність

ЗК – загальна компетентність

ФК – фахова компетентність

ЗК-4 Здатність бути критичним і самокритичним, володіти культурою мислення.

ЗК-5 Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями, узагальнювати сприйняту інформацію, ставити цілі і обирати шляхи їх досягнення.

ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК-5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК-7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту для забезпечення комунікативних завдань в тому числі й у галузі залізничного транспорту.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН-2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-10 Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН-13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН-15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН-19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Кодекс академічної доброчесності Університету доступний за посиланням:
<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>